

Veileder om forebygging av skadedyrangrep i bolig

Alle levende organismer, skadedyr inkludert, trenger visse ting for å overleve: vann, næring og steder der de kan leve og formere seg. Dersom du klarer å forhindre at skadedyr får tilgang på dette, vil sjansen for at skadedyr etableres reduseres dramatisk. I denne veilederen gis noen generelle tips for hvordan du kan forhindre at skadedyr trives i dine omgivelser. I tillegg til disse generelle rådene finner du mer spesifikke råd om forebygging av angrep fra enkeltarter under "Fakta om skadedyr" på www.fhi.no/skadedyr.

1. Reduser fuktigheten

Skadedyr har vansker med å overleve når det blir for tørt i omgivelsene. Minimer derfor mengden av tilgjengelig vann, og tork ut fuktige gjenstander og rom. Noen eksempler: ikke la vann bli stående i fat under potteplanter, i vaskebøtter eller oppvaskkummer. Dersom du har fuktige rom, vil økt romtemperatur og luft sirkulasjon tørke ut rommene og gjøre dem mindre attraktive for skadedyr som trives der det er fuktig. Har du vannskadde og fuktige materialer i huset ditt bør disse fjernes.

2. Fjern matkilder

Skadedyr kan finne næring på mer eller mindre opplagte steder. Plassering av matvarer i tette beholdere som plast- og glassbokser vil hindre skadedyrene tilgang på næring. Et rent kjøkken uten brødsmluler, stekefett og andre matrester vil også begrense muligheten for skadedyrangrep. Vær også oppmerksom på at tilgjengelig dyrefôr, for eksempel hunde- og kattermat, også kan være god mat for andre dyr. Fjerning av tørre matrester ved støvsugning er hensiktsmessig fordi dette fjerner matrester uten å samtidig tilføre fuktighet. I vannlåsen på kjøkkenet kan organisk materiale hope seg opp, og tømming av denne vil bidra til lavere forekomst av små fluer som gjerne trives der.

Matrester utendørs bør også minimeres fordi disse kan tiltrekke seg og livnære skadedyr. Dette inkluderer nedfallsfrukt og rester fra fuglebrett. Kompost med matavfall bør plasseres i tett beholder for å forhindre at skadedyr kommer til. Søppeldunker som inneholder matrester, bør ha et tett lokk og tømmes hyppig.

3. Hold skadedyrene ute

Uttesting er et viktig tiltak for å unngå å få skadedyr innendørs. Bruk av nett og gitter foran vinduer, luker, sprekker, rør- eller ledningsgjennomganger reduserer muligheten for at skadedyr kommer seg inn. Det samme vil bruk av plaststrimler, tettestreker, tettestrum, tettestrier mm. Sørg også for å holde dører lukket når mulig.

Brukte møbler, som senger, madrasser, sofaer og stoler, kan inneholde skadedyr. Før du tar inn slike møbler i din bolig bør du forsikre deg om at de ikke inneholder skadedyr. Plassering av gjenstander ved lav (-18 °C) eller høy nok temperatur (> 45 °C) over lang nok tid, vil drepe mange potensielle skadedyr.

4. Fjern eller steng av oppholdssteder innendørs

Har skadedyr først kommet seg inn foretrekker mange å gjemme seg bort i små hulrom og sprekker i gulv og vegger. Tetting eller sperring av slike gjemmesteder vil redusere antall oppholdssteder. Fuglereir, muse- og vepsebol er også steder der mange skadedyr trives. Gå derfor igjennom boligen og fjern disse.

For å unngå skadedyr i boligen er forebyggende tiltak viktig. (Foto: H. Heggen, Folkehelseinstituttet)

Lagring av matvarer i tette beholdere hindrer skadedyr i å finne næring. (Foto: H. Heggen, Folkehelseinstituttet)

Støvsugning av smuler på kjøkkenet fjerner næring for eventuelle skadedyr. (Foto: H. Heggen, Folkehelseinstituttet)

Søppeldunker med matrester, både inne og ute, bør ha tett lokk. (Foto: H. Heggen, Folkehelseinstituttet)

5. Fjern og ødelegg oppholdssteder utendørs

Vedstabler, plankehauger, paller, diverse typer avfall og annet som skaper små hulrom kan være gjemmesteder for skadeinsekter og gnagere. Det samme gjelder villnis (høy vegetasjon, busker og trær) for tett inntil husvegger. Fjern slike gjemmesteder for å redusere sjansen for å få problemer med skadedyr ved boligen din.

6. Vær oppmerksom ved reise

Når man er på reise, vil en kunne komme i kontakt med steder som har skadedyr. Vær spesielt oppmerksom på steder der du overnatter, og hold bagasjen mest mulig lukket på rommet. Bruk av tette koffertter i hardplast gir skadedyr mindre mulighet til å stikke seg bort i enn koffertter og sekker av tøystoff med mange åpninger og sprekker. En god forhåndsregel når man kommer hjem igjen, er å sjekke bagasjen for skadedyr før denne tas inn. Rist gjerne plagg utendørs før de legges inn i klesskap. Å fryse bagasjen sin i en dypfryser ved -18°C i et par døgn etter hjemkomst vil drepe mange av skadedyrene.

Vegetasjon nær husveggen kan være gjemmested for skadedyr. (Foto: H. Heggen, Folkehelseinstituttet)

Det er lurt å sjekke bagasjen for skadedyr når du kommer hjem. (Foto: H. Heggen, Folkehelseinstituttet)